

BOB BRONSHOFF

Debby Petter (Weesp, 10 september 1956) is voormalig cabaretière en nieuwslezeres. Ze is getrouwd met cabaretier Youp van 't Hek. Samen hebben ze twee kinderen, Anna (20) en Julius (18), en Debby Petter heeft een dochter uit een vorige relatie, Sterre (28). Zelf is ze de oudste uit een gezin van drie kinderen. Haar vader was tandarts in Weesp, haar moeder huisvrouw. Deze week verscheen haar boek *Ik ben er nog*, het verhaal van haar moeder die in de oorlog als meisje iedereen om zich heen verloor.

'Ik heb een rustige, overzichtelijke jeugd gehad. Bij ons thuis was alles nogal geregeld. Mijn vader had praktijk aan huis en daar leefden wij naar. De tandartspraktijk ging om acht uur open, dus werd er tussen zeven en half acht ontbeten. Dan werd er tussen de middag natuurlijk weer precies op tijd geluncht. Alles was ernaar ingericht. Mijn moeder viel in als de assistente een tijdje ziek was of om andere redenen niet kon werken. Dan deed ze haar witte jas aan, dat vond ik haar altijd heel mooi staan. Ik geloof dat ze het zelf niet zo leuk vond, ze deed het echt omdat het moest. Verder was mijn moeder huisvrouw. Zo herinner ik me haar ook. Als ik thuiskwam, stond vaak de strijkplank in de kamer of ze was aan het aanrecht met iets bezig. Ze was altijd thuis. Nu zegt ze soms dat ze andere dingen had willen doen, ik denk dat veel vrouwen van haar generatie dat hebben. Ze heeft mijn ambities altijd toegejuicht, dan was het: 'O kind, alsjeblieft lééf, ga de dingen doen die je wilt doen.' Dus toen ik op latere leeftijd, toen mijn oudste dochter al geboren was, nog 's avonds MO Nederlands wilde gaan doen, bood ze meteen aan om op te passen.

Mijn vader bepaalde wat goed was en wat niet. Mijn moeder voegde zich daar vanzelfsprekend naar. Volgens mij hadden ze het samen hartstikke leuk. Hij was dol op haar en andersom ook. Mijn moeder heeft veel meegemaakt. Nog voor de oorlog uitbrak,

zijn haar ouders gescheiden, daarna is haar moeder overleden aan een hersentumor en toen kwam de oorlog. Mijn moeder heeft altijd gezegd: 'Er wordt nooit geschreeuwd bij ons thuis.' Dat hou je natuurlijk niet vol. Ik was in de puberteit knap lastig en ben echt weleens gillend van tafel gelopen. Ik botste met name met mijn vader, mijn moeder heeft altijd geprobeerd ruzie weg te houden.

mooi, dat geklots van het water en dat lieve, houten huisje. Alle weekenden en alle grote vakanties waren we daar. Alles en iedereen ging mee, ook de poezen en de hond. Ik had vaak een vriendinnetje mee, juist omdat ik de oudste was. Ik scheel tweeënhal jaar met mijn broer en viereñhal met mijn zus. Op die leeftijd is dat veel. We gingen in het begin nooit naar het bui-

Ik was een jaar of 7, 8 toen mijn vader een stuk grond kocht in Vinkeveen aan het eind van een landtong. Ik kan me nog goed herinneren dat we met z'n allen op een kaal stuk grond zaten met een windscherm, te bibberen in badpakjes en zwembroekjes. Want ja, we waren aan het water, dus moest er gezwommen worden. We moesten daarvoor nog wel door de brandnetels heen, maar ooit zou op dat stukje land het grote wonder plaatsvinden. En dat vond ook plaats, er werd een prachtig huisje op gebouwd. Dat zomerhuisje in Vinkeveen kon je alleen met een boot bereiken. In het begin ging dat met een roeiboot, later werd dat een boot met een motor en nog later werd die boot groter en die motor ook. Als kinderen hebben we het daar echt prachtig gehad. Ik ruik het bij wijze van spreken nog. Het was daar zo

tenland. In Vinkeveen heb ik leren roeien, leren zeilen en noem maar op. We zwommen als een gek, echt heerlijk was het daar. De vrijdagmiddag was door dat huisje altijd bijzonder. Als ik van school kwam stonden de tassen al op tafel. Ik herinner me dat mijn moeder weleens zuchtte. Het moet voor haar enorm veel werk zijn geweest. Elke week weer al die boodschappen, al die spullen en de poezen in hun mand. Als kind realiseer je je dat niet, wij hadden het alleen maar leuk.

We werden niet verwend thuis, maar ik heb wel de hond voor elkaar gebokst. Ik wilde zó ontzettend graag een hond dat ik een paar jaar lang gespeeld heb dat ik er eentje had. 's Avonds als ik naar bed ging riep ik hem en nam ik 'm mee naar bed. Ik zei heel vaak: 'Kom we gaan uit' tegen mijn denkbeeldige

1959
Debby met haar moeder:
'Er zat letterlijk en figuurlijk iets op slot bij haar.'

'Mijn moeder zei altijd: Dat vertel ik je nog weleens'

hond. Ondertussen wist ik heel goed dat ik dat speelde en dat zij daar naar keken. Op de ochtend van mijn 11e verjaardag lag er naast mijn bord een briefje waarop stond: wij gaan vandaag voor jouw verjaardag een hondje halen, het is een boxer en hij heet Berend. Huilen! Tranen met tuiten.

Mijn ouders wilden graag dat ik naar een goede school in het Gooi ging, terwijl al mijn klasgenoten naar Amsterdam gingen. Ik moest naar het Nieuw Lyceum in Hilversum. Dat was een enorme overgang. Weesp was toen nog een klein, veilig stadje met totaal andere milieus dan waar ik in Hilversum in terecht kwam. Ik kwam ineens in zo'n klas met ouders met aanzien en geld, allemaal hockeytypes. Ik moest een collegesjaar om, moest anders praten en me anders gedragen.

Dat deed ik allemaal, maar ik bleef er altijd naar kijken, zat er nooit helemaal in. Wij zijn bescheiden opgevoed, leerden niet te veel aanwezig te zijn. Als kind had ik enorme faalangst. Mijn moeder had dat goed door, dus toen ik toelatingsexamen moest doen voor de middelbare school heeft ze me dat nooit verteld. Op de bewuste ochtend zag ik aan de ontbijttafel naast mijn bordje pap een potlood en een pennetje liggen. Waar dat voor was? Nou, dat vertelde ze me straks wel, eet eerst maar je bordje pap op. Toen kwam het hoge woord eruit: 'Goed kind, luister, ik ga zo met jou de auto in en dan rijden we samen naar Hilversum. Daar is het Nieuw Lyceum en dat is de school waar jij vandaag toelatingsexamen mag gaan doen. Vandaag en morgen. En ik rij je er naartoe en haal je weer op.' Wham! Zó goed gedaan van

haar. Ik had geen keuze, voor ik het wist zat ik naast haar met mijn tasje en dat pennetje en potloodje. Ik had geen tijd om na te denken en heb het dus keurig gehaald.

Bij ons thuis werd nooit over de oorlog gepraat. Als ik mijn moeder weleens vroeg naar haar eigen ouders, dan was het altijd: 'Dat vertel ik je nog weleens.' We hadden een opa en oma van vaders kant, die kwamen altijd op verjaardagen. De opa en oma van mijn moeder hebben de oorlog overleefd. Ze waren weliswaar heel oud, maar voor ons waren dat de andere opa en oma. Dat er verder geen ooms en tantes waren van die kant, ach daar dacht je niet bij na, bij feesten waren er altijd tantes, ooms, nichten en neven van de andere kant. Dat mijn moeder ook een kant had, heb ik me nooit gerealiseerd tot >

ik haar poëziealbum vond in de linnenkast bij mijn ouders op de slaapkamer. Ik zocht naar cadeaus die ze daar altijd verstopte en ineens zag ik zo'n prachtig linnen boekje liggen met een bloemenkaft. Er stonden allemaal namen in die ik niet kende. Daar kwam ik mee naar beneden. Ze reageerde als altijd, met zo'n kort schoudergebaar en het zinnetje 'Dat vertel ik je nog weleens.' Toen liet ik me nog afleiden, maar later is er bij mij wel wat gaan rommelen in mijn hoofd. Als ik wel wat vroeg, kwam er altijd dat wegwerpgebaar. Ze wilde er niet over praten, maar ik ben gewoon door blijven vragen tot de puzzel na jaren compleet was.

We wisten niet eens dat ze Joods was. Ik ben een keer uit school gekomen met de vraag 'Mama, de moeder van Ella van Vliet zegt dat jij Joods bent. Wat is dat?' Dan zei ze hetzelfde: 'O dat doet er niet toe, dat vertel ik nog weleens.' Ze deed het meteen weg en ik wist: niet doorvragen. Tot ik op de middelbare school over de oorlog hoorde en me realiseerde dat al dat gruwelijks mijn eigen moeder was overkomen. Ik voelde wel dat er een zweem rond haar hing. Dat is iets wat je niet kunt benoemen, maar er was altijd iets. Ze kon heel gelaten zijn, had vaak migraine.

de vlag halfstok werd gehesen. Dan kwam er een meneer Herzberger die altijd het gedicht *De laars* voorlas. Mijn moeder stond dan helemaal stil, ik herinner me die stilte heel goed.

Pas een paar jaar geleden, toen het niet goed met haar ging, is ze eindelijk met een psychologe gaan praten. Dat heeft haar zo ontzettend geholpen! Haar in wezen kordate, doortastende karakter zie je nu tevoorschijn komen. Ik ben een keer mee geweest en toen kreeg ik ook antwoord op de vraag waarom ik altijd zo bezig was met de geschiedenis van mijn moeder. Sinds ik ervan wist, is het eigenlijk geen dag uit mijn hoofd geweest. De psychologe vertelde me dat vaak het oudste kind, zeker in een moeder-dochterrelatie, het niet te verdragen leed van de ouder als een pakketje onder de arm meeneemt. Ik heb altijd gevonden dat ik er iets mee moest doen en nu is er dan dit boek *Ik ben er nog*. Ik kwam op het idee toen mijn moeder, na haar gesprekken met de psychologe, gastspreker werd voor kamp Westerbork. Ze kan dat heel goed, kinderen luisteren ademloos naar haar. Vanaf dat moment wist ik hoe ik het moest aanpakken. Ik moest gewoon sec haar verhaal vertellen, vanuit het perspectief van het meisje dat ze toen was. In eerste instan-

planken met een goede vriendin, Wivineke van Groningen. Het is een uit de hand gelopen grap. In de jaren 80 vroeg ze mij in te vallen voor een klein rolletje. Het was klein, veilig en overzichtelijk, dus durfde ik het aan. Youp zag dat en beloofde dat hij ooit iets voor ons samen zou schrijven. Daar hebben we hem altijd een beetje mee gepest, nooit gedacht dat hij het zou doen. Tot hij met *Hexen* en *Mijn man* kwam. Ik wist even niet wat te doen. Alles was anders, ik had inmiddels al zo veel andere dingen gedaan waaronder een aantal jaren televisiewerk bij AT5, NOS en *Spoorloos*. Ik heb zes jaar bij het *Journal* gewerkt en heb daar nooit helemaal mijn draai kunnen vinden. Dan gaan de binnen- en de buitenkant wrikken. Bij AT5 was het kleiner, warmer, het had minder pretenties. Bij het *Journal* was het veel vergaderen, op je tenen lopen, stressen en presteren. Ik maakte het waarschijnlijk te moeilijk en te zwaar voor mezelf. Legde de lat heel hoog. Ik had een topbaan met een mooi salaris, maar ben toch weggegaan. Om toch iets zinnigs te gaan doen, heb ik mijn oude opleiding uit de kast gehaald en ben ik les gaan geven aan buitenlanders. Net in die tijd kwam Youp met het stuk voor Wivineke en mij. Eerst was ik bang om op mijn bek te

'Pas na jaren was de puzzel compleet'

Dan was ze echt dagenlang ziek en moesten wij stil zijn. Pas na een paar dagen als ze zich beter voelde, mocht ik bij haar komen en haar een beschuitje brengen. Dan kon ze weer wat eten. Die migraine was natuurlijk niet voor niets, dat wat ze wegstopte moest er toch uit. Ze heeft altijd gezegd dat ze haar man en kinderen niet wilde lastigvallen met haar ellende. Mijn vader wist wat er gebeurd was en verder is er eigenlijk niet over gesproken. Nu kun je het nauwelijks voorstellen, maar toen was dat zo. Ik denk dat het voor mijn vader heel moeilijk is geweest. Mijn moeder droeg een gigantisch niet te verdragen iets met zich mee, waar hij verder ook niets mee kon. Hij zat wel vaak te lezen in de boeken van Presser. Tijdens de jaarlijkse herdenking op 4 mei, stonden wij achter de ramen. Pal voor ons huis was de plek waar

tie wilde ik het voor kinderen schrijven, maar nu blijkt dat het ook voor volwassenen leesbaar is.

Mijn ouders zijn nog heel jong en energiek.

Je geeft ze zo tien jaar minder. We bellen elkaar zeker een paar keer per week. De positieve dingen, de warmte, de veiligheid en gezelligheid heb ik van huis uit meegenomen. Verder heb ik vooral bedacht dat ik het allemaal anders wilde doen. Thuis was het allemaal klein en controleerbaar. Ik wilde meer naar buiten toe, een grootser leven. Dat doe ik ook. Wij leiden een wat frivoler bestaan, wij zijn veel rommeliger en minder op de klok gericht. Ik had heel graag naar de toneelschool gewild, maar dat lag niet in de lijn der verwachting. Daar baal ik van, dat ik dat toen niet heb doorgezet. Nu sta ik op de

gaan. Het ligt zo voor het inkoppen als mevrouw Van 't Hek in een stuk van meneer Van 't Hek staat en dan mislukt. Toch wilde ik het risico nemen, het was gewoon te leuk! Ik had het mezelf meer kwalijk genomen als ik te laf was en het niet had gedaan. We hebben knalhard gewerkt en ik heb erg veel geleerd. Het niveau van Wivineke zal ik nooit halen, maar ik wist op een gegeven moment dat ons stuk goed en leuk genoeg was om mensen een leuke avond te bezorgen. Ik heb gewoon mazzel dat ik dit kan doen. We staan dit jaar nog in de theaters. Straks zal ik wel kijken hoe ik verder kan. Desnoods ga ik bij een heel goed amateur-gezelschap spelen. Ik wil blijven spelen, ik moet kilometers maken om het vak eigen te maken. Het is leuk om op latere leeftijd te proberen je droom waar te maken. Ik krijg de kans, dus grijp ik 'm.' ◀◀